

26.11.2019

הודעה לעיתונות

עתירה לבג"ץ נגד פעילות "אכיפה אלטרנטיבית" של יחידת הסייבר בפרקליטות המדינה

לאחר שטענה הפרקליטות בשבוע שעבר כי מנגנון פניותיה לספקיות תוכן כדי שיסירו תכנים מהרשת אינו בגדר הפעלת סמכות שלטונית, עתרו מרכז עדאלה והאגודה לזכויות האזרח נגד **אמצעי זה**.

לאחר למעלה משנתיים בהן טוען מרכז עדאלה בפני פרקליטות המדינה כי פעילות האכיפה של יחידת הסייבר באמצעות פניה לספקיות תוכן אינה חוקית, [השיבה הפרקליטות ביום חמישי האחרון](#) (21.11) כי לדעתה, פעילות זו "אינה בגדר הפעלת סמכות שלטונית". המנגנון המכונה על ידי הפרקליטות "אכיפה אלטרנטיבית" במסלול הוולנטרי, כולל פנייה אל ספקיות תוכן ביניהן **פייסבוק וגוגל**, בבקשה להסיר תכנים או להגביל גישה אליהם, ולעיתים גם להשעות משתמשים ואף להרחיקם. צנזורה זו על תכנים נעשית ללא מתן זכות שימוע וללא הליך משפטי ולעיתים גם ללא ידיעת המפרסם.

[לקריאת פניית עדאלה האחרונה אל פרקליט המדינה 21.11.2018](#)
[לקריאת תגובת פרקליטות המדינה 21.11.2019](#)

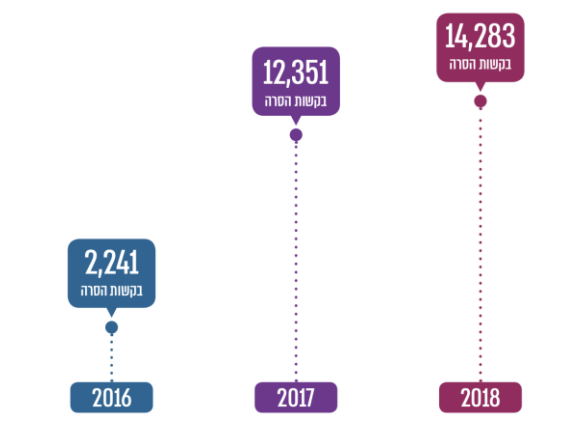
עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל הגיש היום (26.11), יחד עם האגודה לזכויות האזרח בישראל עתירה לבג"ץ, כדי שיורה לחדול מפניות יזומות אל ספקיות תוכן כאמור. בעתירה שהוגשה באמצעות עו"ד פאדי ח'ורי ועו"ד רביע אגבריה ממרכז עדאלה, נטען כי מנגנון "האכיפה האלטרנטיבית" פוגע קשות בזכויות החוקתיות לחופש הביטוי ולהליך הוגן, וזאת ללא הסמכה בחוק ומבלי לעמוד בתנאי פסקת ההגבלה.

[לקריאת העתירה - בג"ץ 7846/19 עדאלה - המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל נ. פרקליטות המדינה - יחידת הסייבר](#)

עלייה מטאורית במספר בקשות ההסרה של תכנים

בעתירה מודגש כי מאז הוקמה היחידה חלה עלייה עצומה בהיקף השימוש במנגנון אכיפה זה, וכי על פי דו"ח פרקליטות המדינה לשנת 2018, חלה עלייה של יותר מ-600% בהיקף בקשות הסרת תוכן שנעשו באמצעותו. בשנת 2018 מספר בקשות ההסרה שהעבירה יחידת הסייבר אל ספקיות תוכן עמד על למעלה מ-14 אלף, לעומת כ-2,200 בשנת 2016. יובהר כי מספר זה אינו מצביע על מספר הפרסומים, שכן פניות אלה, שמרביתן (87%) נעשות אל רשת פייסבוק, יכולות גם להיות עבור תכנים הכוללים עשרות ואף מאות קישורים.

תרשים 54 - מספר התכנים שהסרתם התבקשה בפילוח לפי שנים

(תרשים מתוך דו"ח פרקליטות המדינה לשנת 2018)

רובן המכריע של הבקשות להסרת תכנים נענות על ידי ספקיות התוכן בחיוב - בשנתיים האחרונות דווח על הסרה מלאה או חלקית של תכנים בכ-90% מן המקרים, כשמרביתם בעילת "הזדהות עם ארגון טרור" (73%) או "עבירות הסתה" (26%). על פי דו"ח הפרקליטות, רק חלק מזערי מן הבקשות (1%) עסקו בהסטה לגזענות, פגיעה בפרטיות, חוק הסרטונים (תיקון מס' 10 לחוק למניעת הטרדה מינית), הפרת זכויות פרסום, פרסום שירותי זנות ועוד.

תרשים 56 - פילוח בקשות להסרת תוכן או הגבלת גישה במישור הוולונטרי לפי סוגי העבירות הפליליות המתבצעות במרחב המקוון:

(תרשים מתוך דו"ח פרקליטות המדינה לשנת 2018)

צנזורה שמתבצעת במחשכים

מעבר לקיים בדו"ח הפרקליטות אין בנמצא נתונים נוספים אודות מהות התכנים שהתבקשה הסרתם על-ידי יחידת הסייבר. הפרקליטות דחתה את כל הבקשות שהופנו אליה כדי לחשוף תכנים שהוסרו לבקשת היחידה, ומדבריה אף עולה שהיא אינה שומרת בעצמה תיעוד של כל התכנים הללו.

במענה לבקשת חופש המידע שהגישו מספר ארגונים, ביניהן האגודה לזכויות האזרח, סירבו במשרד המשפטים לחשוף תכנים שהוסרו בנימוק: "חשיפת תוכן פרסומים הנוגעים להסתה לאלימות וטרור עלולה לפגוע באינטרסים ביטחוניים שונים".

אם כן, הסרת התכנים באמצעות מנגנון "האכיפה האלטרנטיבית" נעשית ללא כל הליך שבו המפרסם יכול להתגונן מפני הטענות על אי חוקיות התבטאויותיו.

הואיל והמדיניות מהווה פגיעה חמורה בחופש הביטוי ללא כל הליך בהיעדר מוחלט של סמכות, ביקשו העותרים מבג"ץ להורות על מתן צו על תנאי, שבו תידרש הפרקליטות לנמק את הפרקטיקה הזו, ולאחר שמיעת עמדתה להוציא צו מוחלט האוסר על מדיניות זו.

עו"ד רביע אגבריה ממרכז עדאלה מוסיף:

"הרעיון שהמדינה מפעילה יחידה שמבקשת מפייסבוק, יוטיוב וחברות נוספות להסיר אלפי פרסומים או עמודים על דעת עצמם, בטענה שהן מפרות את החוק הוא אבסורדי. קל וחומר כאשר הטענה היא על הפרת תנאי שימוש של האתרים עצמם, שאכיפתם כלל אינה מתפקידה של הפרקליטות. משרד המשפטים הופך לפתע ל"מיניסטרוון האמת" ומבקש להסיר תכנים שאינם מוצאים חן בעיניו, מבלי כל סמכות בחוק, ללא קיום הליך כלשהו ובתנאי חוסר שקיפות קיצוניים. המדינה מחליפה את הנורמות החוקתיות בנורמות של "תנאי שימוש", את בתי המשפט בפקידי החברות, והופכת את רשויות שלטון החוק לזרוע הארוכה שאוכפת את תנאי הקהילה של פייסבוק. מדובר בצעד המנוגד לעקרונות שלטון החוק באופן חסר תקדים הנעשה תחת כסות של מאבק ב"הסתה וטרור", שפוגע בחופש הביטוי הפוליטי, כאשר ברור שהפגיעה היא בראש ובראשונה בפלסטינים."

הודעות קודמות לעיתונות:

[עדאלה: פעולותיה של יחידת הסייבר בפרקליטות המדינה אינן חוקיות](#) 17.9.2017

[רשתות חברתיות ממשיכות לשתף פעולה עם יחידת הסייבר שפעילותה אינה חוקית](#) 24.12.2018

לפרטים נוספים

ארי רמז, רכז תקשורת עברית

עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל

ari@adalah.org

054-3077311